

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027 - 2029 taloussuunnitelman laadintaohjeet

Kunnanhallitus 08.06.2026 § 108
129/02.02.00/2026

Valmistelija kehittämisasiatuntija petra.nevalainen@karkola.fi, puh. 044 770 2128

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat valtuuston päättämää kuntastrategiaa ja, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilin-päätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajankohtana katetaan.

Hallintosäännön 62 §:n mukaan kunnanhallitus hyväksyy suunnittelun kehukset ja talousarvion laadintaohjeet. Tämän jälkeen toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtionosuuksien ja verotulojen ennakoitu väheneminen aiheuttaa edelleen säästöpainetta kunnan talouteen. Kuntien tehtävät painottuvat kasvatus- ja opetuspalveluihin, joiden palvelutarpeen ennakoidaan laskevan syntyvyyden pienenemisen seurauksena. Hyvinvointipalvelujen tuottamisessa kunnan on perusteltua priorisoida lakisääteiset palvelut ja kehittää palvelujentoiminnan tuottoja. Kuntien tehtävät laajenivat vuoden 2025 alusta TE-uudistuksen myötä. Uudistuksessa kunnille ja kuntien yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Kunnan tuleviin valtionosuuksiin vaikuttavat sote-uudistukseen liittyvät leikkaukset ja edellä mainittu TE-uudistus. TE-palveluiden järjestämiseen saadaan kohdennettua valtionosuutta, mutta saatu valtionosuus ei kata kaikkia uudistuksesta aiheutuneita kuluja. Lisäksi työllisyys laski koko maassa vuonna 2024 eikä muutosta parempaan ole tapahtunut vuoden 2025 alun aikana.

Talousarvion valmistelussa käytetään Kuntaliiton laskelmia verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä sekä valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman tietoja. Palkkamenojen arvioinnissa huomioidaan Kunta- ja hyvinvointialan uuden työ- ja virkaehtosopimuksen kustannusvaikutukset.

Kuntaliiton tuottaman kuntien verotuloennusteen mukaan Kärkölen kunnan verotulot ovat 05/2026 ennusteessa vuonna 2027 noin 10,2 miljoonaa

euroa. Vuodelle 2026 verotulojen on arvioitu olevan noin 10,5 miljoonaa euroa.

Kuntaliiton laskelman mukaan Kärkölän kunnan valtionosuusien arvioidaan olevan vuonna 2027 noin 900 000 euroa, joka on n. 700 000 euroa enemmän kuin vuonna 2026.

Kärkölän veden sekä kunnan osalta investointitarpeet ovat suuria. Investointeja tulee kuitenkin priorisoida ja arvioida kriittisesti lainatarpeen näkökulmasta. Vuonna 2027 erääntyy 4,8 miljoonan laina, joka tulee rahoittaa uudella lainalla. Edellä kuvattuun perustuen kunnan rahoitusmenojen arvioidaan kasvavan investointeihin tarvittavan lainarahoituksen vuoksi.

Kunta on tehnyt valtiovarainministeriölle sotesiirtoeriin liittyvän oikaisuvaatimuksen vuosien 2024 ja 2025 valtionosuuksiin. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on antanut 15.5.2026 päätöksen nro 1170/2026, joka koskee kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia vuosille 2024–2025. Hallinto-oikeus on päättänyt hylätä Kärkölän kunnan valituksen. Kunta on päättänyt hakea päätökselle jatkovalituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Yleinen kustannustason nousu ja kunta-alan sopimuskorotukset nostavat merkittävästi toimintakuluja. Kärkölän kunnalla on raskas velkataakka ja tulevana vuosina vuosikatteen tulisi riittää poistojen määrään ja lisäksi vuosikatteesta tulisi voida kohdentaa noin puoli miljoonaa euroa lainojen lyhennyksiin.

Kunnan palvelualueiden kannalta on keskeistä jatkaa määrätietoista kulukuuria ja niiden on välttämätöntä tunnistaa merkittäviä kustannussäästöjä välttäen osaoptimoiteja. Kaikilla toimialoilla on tavoiteltavaa myös hakea keinoja toimintatuottojen lisäämiseksi.

Esittelijä	kunnanjohtaja Eija Liikamaa
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027 - 2029 taloussuunnitelman laadintaohjeet.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jakelu	johtoryhmä